

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Для інноваційного розвитку України основним завданням є глибоке коригування економіки із запровадженням інноваційного соціального продукту. Оскільки економічне зростання неможливе без соціально-інноваційної компоненти, яка є основою стабільного економічного росту. Дослідження щодо інноваційного розвитку України показують, що рівень інноваційної активності промислових підприємств за останні роки поступово знижується за окремими її видами економічної діяльності. Взагалі у 2015 р. інноваційною діяльністю у промисловості України займалося близько 17,3% від їх загальної кількості, тоді як у 2008 р. – близько 15%. Але щодо впровадження нових технологічних процесів, то кількість підприємств знизилася. Для порівняння у США, Японії, Німеччині й Франції частка інноваційних підприємств становить 70 – 80 % від загальної їх кількості.

Незважаючи на велику кількість досліджень, присвячених проблемам соціально-економічного розвитку країни та її інноваційного потенціалу, розвитку в умовах глобалізації, до яких можна зарахувати наукові праці таких зарубіжних дослідників: М.Алле, Д. Гелд, П. Герст, Е.Мак-Грю, Г.- П. Мартін, Х. Шуманн, Дж. Тернера, А. Ван дер Мерве, Г.Керцнера, Й. Шумпетера, а також таких вітчизняних вчених, як З.С. Варналій, В. І. Биркович, В.А. Верба, В.І. Жук, В.П. Александрова, В.М. Гесць, О.Ф. Новікова, В.П. Семиноженко, М.Ю. Ільченка, О.О. Лапко, Є.М. Лобачов, С.О. Тивончук, Л.І. Федулова та багатьох інших, додаткового дослідження потребує питання щодо реалізації існуючого інноваційного потенціалу соціально-економічного розвитку України на сучасному етапі в умовах глобалізації.

Глобалізація стала причиною найгучніших сперечань ХХ століття. Основні тенденції, якими характеризується глобалізація, на думку російського економіста Князева Ю.К., так:

1. З'явилися загальноосвітні правила, що забезпечують лібералізацію зовнішньої торгівлі та механізми їх дотримання в рамках Світової організації торгівлі;
2. Робляться спроби загальносвітового фінансового регулювання по лінії Міжнародного валютного фонду з метою запобігання та усунення валютно-фінансових криз;
3. Почалася вільна міграція виробничого й банківського капіталу за допомогою ряду найбільших фондових бірж та позабіржової торгівлі цінними паперами та шляхом прямих іноземних інвестицій;
4. Виник Інтернет як загальносвітова, дійсно глобальна система зв'язку і миттєвої передачі й використання інформації, що полегшує й прискорює укладання зовнішньоторговельних та інших господарських угод [1].

Критикуючи наслідки глобалізації, найчастіше вчені посилаються на економічну інтеграцію, тобто в той час як країни пом'якшують тарифи на імпорт та намагаються зробити економіку відкритою для інвестицій та торгівлі. Критики вважають, що нерівність в сучасній глобальній системі торгівлі негативно відбивається на країнах, що розвиваються, але не на користь розвиненим країнам.

Інноваційний потенціал є складовою потенціалу країни в цілому та безпосередньо впливає на економічний розвиток та покращення соціального становища в регіонах України. Водночас від стану інноваційного потенціалу залежить вибір і реалізація інноваційної стратегії, тому його правильна оцінка дуже важлива. Основні завдання оцінки інноваційного потенціалу розвитку можуть розглядатися з різних точок зору : часткова оцінка готовності країни або регіону для реалізації одного нового проекту та інтегральна оцінка поточного стану розвитку регіонів відносно всіх або групи проектів, що вже реалізуються. Наприклад, одна з сучасних концепцій стратегічного управління – ресурсний підхід – у своїй основі має дослідження внутрішніх можливостей суб'єкта господарювання (держава, фірма, підприємство). Йдеться про ключові компетентності, тобто про унікальні ресурси – знання, кваліфікацію і вміння, завдяки яким фірми, організації та країни в цілому можуть конкурувати на внутрішньому та зовнішньому ринку. Комплекс цих унікальних ресурсів, а також можливостей, які можуть реалізувати ці ресурси для досягнення певної мети, формують потенціал країни.

Щодо України, то, виходячи із загальноприйнятих світових критеріїв, можна констатувати, що вона

володіє достатньо вагомим та перспективним (з погляду основних напрямків фундаментальних і прикладних наук) інноваційним потенціалом. Проте на сьогодні він використовується далеко не в повному обсязі, що викликано як потребами його технологічного та структурного оновлення, розширення фінансової підтримки інноваційної діяльності в Україні, так і поглибленням та диверсифікацією форм міжнародного науково-технічного співробітництва нашої держави. У даному аспекті особливої актуальності для України набуває питання розвитку нових технологій, інновацій та наукових розробок, техніко-технологічної бази індустрії [3].

Згідно за даними Державної служби статистики України 2015 р.[2], інноваційною діяльністю промисловості займалися 824 підприємств або 17,3% промислових підприємств: упровадження інновацій – 723 підприємств або 15,2% промислових підприємств. У 2015р. кожне шосте підприємство займалося інноваціями, а кожне п'яте впроваджувало інновації у свою діяльність. Найбільша кількість інноваційно-активних підприємств знаходиться в Київській, Харківській, Дніпропетровській, Запорізькій, Миколаївській та Львівській областях. Варто зазначити, що в Україні майже 60% інноваційної продукції створюють підприємства, що належать до галузей виробництва третього або четвертого технологічних укладів. У той час, як у розвинених країнах понад 90% інвестицій вкладається у п'ятий та шостий технологічні уклади.

Таким чином, було обґрунтовано важливу роль інноваційних чинників в економічному зростанні країни з метою підвищення її міжнародної конкурентоспроможності, висвітлено роль глобалізації та її вплив на розвиток соціальної та економічної сфери країни. Особливо слід наголосити на необхідності розвитку наукового потенціалу країни, міжнародного науково-технічного співробітництва та підвищення рівня соціального становища країни.

Список літератури:

1. Князев Ю.К. Экономическая глобализация и глобализирующаяся экономика / Ю.К.Князев // Общество и экономика. – 2010. – №1. –с.134-148.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
3. Череп А.В. Вплив інноваційного потенціалу на економічний розвиток Запорізького регіону / А.В. Череп, Д.К. Носенко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – №1. Т. – 1. С.110-114.